

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Aludhivatalban átvéve:
Éves ár 10 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben hához hordva:
Éves ár 20 kor.
Negyedévre 5 "
Háza postán szállítva:
Éves ár 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 189. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1916 aug. 20.

Szent-István király és nemzete.

Irta **Prohászka Ottokár.**

Szent-István napján nemesak alvajárók vagyunk, kik a régi dicső multon elálmélkodunk s legendás ködében hőseink képét szövögetjük, hanem arra a nagyságra szegezzük tekintetünket, mely nem mult, hanem jelen; — arra a küzdelemre gondolunk, mely nem történelem és legenda, hanem jelenvaló küzdelem, szivárgó vér, hősiek áldozat. Ugy látjuk most, hogy ez a magyar nép még mindig az áldozatok népe, melyeket saját vérében hoz, — úgy tapasztaljuk, hogy a magyar nemzet ma is az európai egyensúly kerégyára, mely mikor béke van, mindig esikorog ki nem elégitett nemzetállami igényeitől, de mikor háboru van, akkor nem esikorog, hanem forog-forog azért, mert föl van kenve saját áldozatos szellemének s önmérsékletének kenetével.

Tisztelet, becsület az ilyen népnek, mely tud lenni — nagyobb tud lenni önérdékénél: Ilyenkor látjuk, hogy mi rejlik benn; ilyenkor nyilatkoznak meg erői, melyek e küzdelmeket állják s vívják, ilyenkor ébred fel a nemzet geniusza, mely fölött eljárhatnak diestelen évtizedek is, de amely aztán egyszer valamikor kipattan s a lapos jelenből hegyeket emel ki, hogy megrajzolja saját életének s értékének hegyesucsokon vonuló határvonalát.

Ilyenkor nyulik meg Szent-István alakja is. Mintha kigyulna a szeme s villámlanék koronája s aureolája! Ilyenkor érezzük meg,

hogy ez az erő, ez a hit és szeretet, ez az öntudat s áldozat az ő öröksége; megérezzük, hogy fia vagyunk, kik egy régi, még el nem prédált hazai jusson élünk.

Ha pedig kérdem, hogy mi is hát voltaképp az a régi magyar virtus s hol s merre keressen Szent-Istvánnak a magyar népben lüktető szellemét s erejét: hiába mondják nekem, hogy ez a nemzet lelke, hogy a nép geniusza, hogy a magyar föld parázata. Hiába mondják e szép nagy szavakat, mert érzem, hogy ezek csak elvont kifejezések s csak képletes szóvirágok. Tudom azt, hogy ami van, az mind egyedi és nem általános, hogy ami van, az mind valóság s nem elvont képzelet. Azért aztán azt a nemzeti nagyságot és fölséget is s azt a nemzeti geniust és áldozatkészséget is nem mondva csinált népben s nemzetben, hanem az egyesben, ezekben a pihegő, földjüket, feleségüket s gyermekeiket szerető, Istenét féltő, lelket s lelkiismeretet gondozó, buzaföldjüket megszántó s kötelességet teljesítő férfiakban keresem s találok, bennük, kiknek kezet adok, kiknek szeretetét szeretettel viszonzom, feleségüket s özvegyeiket tisztelem s árváikat magaménak tekintem. Ők a nép, a nemzet! S mi velük Szent-István népe!

Mi teszi a nemzetet? A honfiak összessége! S mi teszi a honfit, a magyart olyanná, amilyen? Nagy hit, nagy tisztesség, nagy szeretet!

S e ponton nyilik meg szemeim előtt a kilátás Szent-István király történelmi hivatására s gondolom, helyesen fogom fel, ha azt mondom, hogy ezekhez a valóságos honfimilliókhoz s minden egyeshez van a szent királynak küldetése s hozzájuk, gondjukhoz s szeretetükhöz van szava. Nem a nemzetnek, hanem minden egyes magyarnak lelkébe akarja beleégetni eszményi kereszténységét — nem az elvont nemzetet, hanem minden egyest akar átjartatni a kötelességtudásnak, tisztességnek s a becsületnek meleg lelkével — nem a mondva csinált nemzetnek ködképén, hanem minden egyesnek szemükrén akarja tükröztetni saját lelke képét, melyet az áhitat s a ragaszkodás fest meg s melyet a bizalom fest alá melegen s a gond árnyal meg sejtelmesen. Ilyenkor, ha így érzünk s mind-egyiknek a lelke Szent-István lelkével kapcsolódik, értjük csak meg igazán, hogy rokonai vagyunk mindnyájan — hogy közünk van hozzá, mint rokonvéreknél vérhez s hogy a merre ő jár, arra vezet a mi utunk s hogy ahol ő lakik — fönt s nem a posványban — ott van a mi hazánk is, a krisztusi érzések s a magyar vérbe oltott megváltó kegyelem szféráiba.

Ezt a jó, áldott s erős lelkületet kívánom Szent-István-napján a magyar haza minden fiának és leányának.

Sajnos azonban ezt a mértéket nem ütöttük meg mindnyájan!

Intézeti fehérneműek. Harisnyák, ágyneműek, paplan, matrác. Flanal takarók és teljes felszerelések. Gyermek ruhák és kabátok. Kalapok, sapkák és kötények legolcsóbban beszerezhetők.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

Nem csoda, hisz a háboru nem a javulásnak s nem az erkölcsi nemességnek az ideje. Sőt ellenkezőleg. A háboruban felülkerelkedik az ösztönösség s erőszak s attól zavarodnak meg aztán az erkölcsi fogalmak. A pusztulás és a napszámba végzett emberirtás mintegy megbénítja az erkölcsi érzéket s a szenvedély nemcsak a harcéren, hanem a front mögött is átesap a tiz-parancsolat szentelt korlátain. Mikor az erőszak s a hűtlenség és szőszegés a kegyetlenség vérözönében fűrészi a népeket, — mikor annyi hitványság s hazugság felémelt fővel vonul végig a világ szinpadán: akkor nem csodálom, hogy elő mer bujni rejtekeiből a ledér, piszkos bűn s fehér szoknyában — pedig a szappan drága — sétál és csábít a szemtelenség.

De hát mindezek dacára ragyogó diacsugárzatban áll fölöttünk Szent-István király alakja s rámutat az örök érvényű örökre s mintahogy a napsugár a legerősebb szélben is, hol minden reszket és zörög, zavartalanul s elhomályosodás nélkül világít s mintahogy a vizesés fölött, hol hullám hullámra szakad s porrá törve ködfelhőkben emelkednek a vizeppek, megszakítás nélkül boltozódik a szivárvány: úgy világít lelkünkbe Szent-István erénye és ivleli át a sírokat s a családokat s a nemzet veszteségeinek örvényeit.

Szemünkben e sugárral s szivünkben a békesség e szivárványával megálljuk helyünket s legyőzzük az áldozatos idők nehézségeit.

A liszt-ellátás házi kezelésében.

Más városok intő példái.

A közönség élelmezésének, helyesebben a legszükségesebb élelemmel: a kenyérral és liszttel való ellátásának új esztendeje kezdődött augusztus 1-jével. Ez a két élelmiszer az, amely legközvetlenebbül érdekel minket.

Az elmúlt két év tapasztalata teljesen beigazolta, hogy mennyire helyesen járt el Nagyvárad városa, mikor a kenyér és liszt-ellátást nem engedte ki a kezéből, hanem a nehézségektől nem riadva vissza, dacára az érdekeltek által indított akciónak, a hatósági ellátást keresztülvitte és pedig igen szép eredménnyel és sikerrel.

Amíg más városokban több ízben beállott a liszthiány, s a kenyérszükség, Nagyváradon az egész idő alatt egy percre sem fenyegette a közönséget a liszthiány.

Hogy néha silányabb volt a liszt, ennek nem a város, hanem a Hadi Terméay részvénytársaság által minden kritika kizárásával küldött hibás buza és az őrlési rendelet volt az oka, amelynek értelmében a korpá egy részét is bele kell őrlöni a lisztbe.

Tények bizonyítják, hogy Nagyvárad közéletét a kenyér és lisztellátás tekintetében mintaszerűnek tartják mindazok a szakemberek, akik abba betekintést nyertek, mind pedig a felettes hatóságok s a miniszteriumban mint követendő példára hivatkozók mindazokkal a városokkal szemben, amelyek kiadták kezükből a lisztellátást s ebből a kellemtelenségek, bajok egész áradata származott.

Elég s tekintetben Aradra mutatni, ahol az üzletekből, a keserű tapasztalatok folytán, hatósági kezelésbe kellett venni a liszt-ellátást.

De ha mindezekről el is tekintünk, tisztán

pénzügyi szempontok miatt nem lehet kifogásunk a hatósági lisztellátás ellen, mert számokban kimutatható, hogy Nagyváradon volt eddig a liszt a legolcsóbb s alig találunk olyan várost, ahol hasonló árak mellett kapta volna a közönség a lisztet, de olyan város meg éppenséggel egy sincs, ahol olcsóbb lett volna a liszt, mint Nagyváradon.

Ez a tény maga megcáfolja a hatósági lisztellátás ellen felhozott azon kifogást, hogy a város nyereszkeskedett a közönségen a liszttel, mert nagy nyereséggel adta azt.

A városnál most állították össze a liszt-ellátás mérlegét, mely legközelebb nyilvánosságra jön s ki ki bírálhat alá veheti. Azt hisszük, hogy az élelmezési ügyosztály elismeréssel fogad minden kritikát, csak az ne legyen felületes, hanem objektív és igazságos.

A mérlegből ki fog tűnni, hogy az az összeg, ami a lisztellátásból haszonként jelentkezik, korántsem olyan nagy s a kimutatott összegre szüksége van a városnak, mint tartalékra.

A várost súlyos feladat elé állítja a nagy kiadás és a riskó. Teljesen jogosult tehát a városnak az a törekvése, hogy némi alapot teremtsen, a mely a riskóval szemben megvédje. A város a lisztkezelésnél mutatkozó hasznát, nem a lisztárakkal érte el, hanem a céltudatos kezeléssel és helyes gazdálkodással. Ezt mutatja az a körülmény is, hogy dacára, miszerint más városokban drágább volt az év nagy részében a liszt, más városoknak nincs a haszonból tartalékuk, mint az olcsóbb árak mellett Nagyváradnak.

Nagyvárad városának szüksége is volt, hogy haszonnal gazdálkodjék, mert csak ráfizetéssel tudta elérni azt, hogy a szirhiány felüsse a fejét, amint ráfizet pl. a szalonnára, tojásra, amelyeknek ára ma már megfizethetetlen volna, ha a város még áldozatok árán

BUCSUZÁS.

I.

Nem tudom, éltem-e eddig?
Nem tudom, karom s a végzet
Sesostis örök szifuxének
Mint mély titkait rejtik
Kőkemény keblükben.

Nem tudom, van-e valami
Hozzám egy fűszállal fűzve?
Ki értem egy fohászt küldne,
Akitől fájna szakadni
Örökkön örökre.

Mögöttem, borongó távol
Elfelelt multam néha hív.
Igéri újra szines álmait:
Boruljon feledés fátyol
Hazug orcájára.

Hiu vágyakon tengődve
Törődött vén fiu lettem.
S ez a két fáradt, szürke szem
Nem akar, nem tud előre,
A jövőbe nézni.

Bucsuzni mégis szeretnék
Pihagó mellett könnyezni,
Forrón magamhoz ölelni
Életem égő szerelmét —
Amit nem ösmertem.

Rutság így elmenni ismét
Mint sárgult, tóba hullt levél,
Mely reszket a víz mélyinél;
Mint akik sohasem hitték,
Hogy még hinni lehet.

Rutság így elmenni oda,
Mint véahadt, porlepatt koldus:
Jajjongva, fájón, szomorun;
Szemsütve, mint egy mostoha
Testvér angyalok között.

Rut sors, oh emberin rut sors:
Csöppig leszűzni a tó levét
S aztán ha szívünk aszottan ég:
Virágot keresünk rég holt
Álmaink sirhautján.

Szegényen és virág nélkül
Minek bolyongunk temetőt?
S miért siratnánk az elmenőt,

Örök álomra ha szépül
Agyonunt élete?

II.

Te szent föld! Geza homlokán
Drágakövekkel pazar korona!
Imádot edes szép hazám
Magyar véreim ősi othona
A jó Isten veled!

Ti hegyek! Örök őrzemek
A vihatlan várfal ormain
S ti néma títka tölgyesek
Zöld koszoruban hősök hantjain
Legyetek mind áldott.

Te róna! Idők és népek
Vándor utjának ígérét földje,
Hunnia termő testének
Kalácsosai, mézzel tápláló keble:
Légy ezerszer áldott!

Ti vizek! Futó patakok
S méla folyókon ringó száz hajó!
Nagy Dana, szöke Aranyos,
Te kék Adria, sötét Annató —
Legyetek mind áldott!

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműk, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női őszifelőltő és köpenyraktár, mely a legszolidabb olcsó árban lesz kiárusítva. Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműk, harisnyák, kötények.

Telefon 11-09

is nagyobb mennyiséget nem bcsát a város rendelkezésére.

Szüksége van továbbá a városnak a tartalékgyűjtésre azért is, hogy a burgonyát, ezt a nélkülözhetetlen tápszert, beszerzési áron adhassa, az időközi romlást pedig a tartaléktól fedezze.

Annak idején lapunk állást foglalt a lisztellátás házikézelésben tartása mellett.

Most, majdnem két évi tapasztalatok után semmi okot nem látunk, ami ezen álláspontunk elhagyására késztetne, sőt éppen az időközben szerzett tapasztalatok még jobban meggyőztek bennünket a házikézelés hasznáról és helyességéről.

A főrendiház ülése. A főrendiház ma délelőtt ülést tartott. Báró Jósika Miklós elnök 11 órakor nyitotta meg az ülést és bejelentette, hogy a főrendiház a király születésnapja és a trónörökös születésnapja alkalmából táviratilag üdvözlőt küldött. A trónörökösötől a következő válasz érkezett:

„Fogadja Nagyméltóságod születésnapom évfordulója alkalmából Magyarország és társországainak főrendesinek nevében hoztam intézett szívesszerenese kívánataiért őszinte köszönetemet. Igaz örömmel fogadtam az üdvözlést, a mely elsősorban hősiességek küzdő csapataimat illeti, a melyek Isten segédelmével a tulsulyban levő ellenségen is diadalt fognak aratni.“

Az elnök jelentette ezután Bélaváry Burcharth Konrád, br. Wesselényi Miklós és dr. Krapacz János diakovári püspök elhunytát. Az igazoló bizottság előterjesztése után az elhunyt főrendeket törölték a jegyzékből és tudomásul vették, hogy herceg Windischgratz Lajosnak főrendiházi tagsága képviselővé történt megválasztása következtében szünetelt. A jegyzékönyv hitelesítése után az ülés véget ért.

Ti felvak! Ódon egyházak
S fehér falakon pirosító tetők!
Osztóvér, ingó kutágas,
Arnyas eperfák a házak előtt
Legyetek mind áldott!

Te nemzet! Kinek a szója
Tisztában esendül mint ezüst pohár
S hogy neved glóriába fonja
Nem elég színes a gyómant sugár:
Légy ezerszer áldott.

Ezer éven át s e szörnyű tusán
Milliók haltak már érted
Dicsőült hősök serege után
Boldog ki nyomukba léphet
Boldog, ki meghalhat érted!

Te szent föld! Gaea homlokán
Drága kövekkel pazar korona!
Imádott, édes szép hazám
Magyar véreim ősi otthona
Légy ezerszer áldott!

Csoór Lajos.

A Vörös-Kereszt „Jobbkéz” osztálya újra akcióba lép.

A Vörös-Kereszt „Jobbkéz” osztálya pár heti munkaszünet után szeptember hó 1-én ismét működéshez kezd.

A háboru óta a „Jobbkéz” hölgyei minden elképzelhető módon igyekeztek segíteni hős katonáink sorsán. Varriak, főztek; fehérneműekkel, szeretetadományokkal, jó szóval, jótékonysági ünnepélyek rendezésével, hadi gyermekek részére gyűjtött ingyentej kezelésével, kiosztásával és sok itt fel nem sorolható módon óhajtottak a haza oltárán áldozni. Ez idén több új terv megvalósításával foglalkozik a Vörös-Kereszt, melyekben a „Jobbkéz” osztály hölgyeinek fontos szerep jut.

Tekintettel arra, hogy minden jó honleánynak, — e rettenetesen pusztító háboru alatt egyik legfontosabb feladata a „hadi árvák” támogatása, — munkaprogramjába vette a Vörös-Kereszt „Jobbkéz” osztálya, hogy csecsemőkelengyét és 10 éves korig gyermekruhaneműt készít, gyűjt, javít e célra, s azokat majd illetékes helyekre beadja szétosztás végett. Ezen terv mikénti megvalósításával más alkalommal foglalkozunk.

A háboru elején, melynek már 2 éve mult, mikor még a kir. Itélőtábla dísztermében dolgoztak hölgyeink s a kórházakban lévő szegény sebesültjeinknek uzsonnavitelre vállalkoztak s az ott összegyűlt sok nemesen gondolkodó urnő és leány megalakította a Vörös Kereszt „Jobbkéz” osztályát, nem gondoltuk, hogy ily sokáig lesz szükség tevékenységünkre. Mutassuk meg ennek dacára, hogy továbbra is készek vagyunk erőnket feláldozni! Tartunk össze mindvégig, mert az összetartás fél erő! Ezért bizalommal kérjük mindazon hölgyeket, kikkel akkor tömörültünk, a „Jobbkéz” hölgyeit, az összes nőegyleteket, tanintézeteket, melyek oly önzetlenül, ritka buzgalommal s kitartással dolgoztak velünk, szenteljenek ezután is eme jótékonyos haza-fias munkának bármikor a hivatalos órákban esetleg minden héten egyszer 1—2 órát. Ha pedig nem hagyhatják el az otthonot, vigyenek haza munkát! Tagsági díj nincs; mindenki saját munkájával szolgálja e nemes célt.

Egy helybeli ur család fia, aki 1 és fél éve van Szibériában oroszfogságban, így irt a napokban anyjának: „Kérem édes anyámat, munkálkodjék szorgalmasan ezután is a Vörös Keresztnél!” Kell e ennél meggyőzőbb bizonyíték arra nézve, hogy mennyire méltányolják és becsülik vitéz katonáink a Vörös Kereszt minden irányu működését.

Midőn mindezeket a mi páratlanul hazafiasan gondolkodó, jó szívvvel adakozó közön-

ségünknek van szerenesénk tudomására hozni, kérjük továbbra is kegyes támogatását, mert hisz ennek köszönhetjük legnagyobb részt munkáink sikerét. Nem csekély érdeme van ebben a sajtónak is. Minden buzgalomunkat a legnagyobb előzékenységgel tette magáévá, melyért csak a leghálásabb köszönettel tartozunk. Jól tudjuk, hogy 2 év hosszú idő az adakozásra, de ha elgondoljuk, hogy fiaink is már 2 éve ezen veszedelem között, életükkel, vérükkel védnek bennünket, továbbá, hogy városunk, megyénk mindaddig meg volt kímélve a háboru borzalmaitól bizonyára újabb erővel fogunk munkához igyekezni fogunk minden erőnkkel a jótékony mozgalmakat támogatni.

A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztályának helyisége, mint eddig, — törvényszéki palota, földszint, 25. ajtó — 5 szobából áll. Ezen helyiségeket dr. Balás Elemér, a kir. törvényszék elnöke volt kegyes céljainkra átadni, mely nagylelkűségéért ez alkalommal is hálás köszönetet mondunk. Szeptember hó 1-től hivatalos órák: hétfő, szerda, péntek d. u. fél 3-tól fél 6-ig, kedd, csütörtök, szombat d. e. 9—12-ig. A jelzett időkből bármikor szívesen látjuk munkálkodásra a Jobbkéz hölgyeit s bármely idetartozó ügyben a közönség rendelkezésére állunk. — Ugyanakkor köszönettel átvesszük azon kegyes adományokat, selejtes fehérneműt, ruhaneműt, pár fillért, melyeket kizárólagosan kórházi fehérneműre, szeretetadományra, s hadigyermekek ingyentejére, csecsemőkelengyére és a hadiárvák ruházására óhajt a nagyérdemű közönség juttatni.

Isten nevében kezdjük el a harmadik évi munkát. Dolgozzunk, gyűjtsünk mi is mindvégig, hogy némileg enyhíthessünk a mi hős katonáink, sebesültjeink sorsán, valamelyes segítyt nyújthassunk az 5 árvának, hozzátartozóknak!

Telefonszám: 14—57.

Pallay Lajosné,
a Vörös-Kereszt „Jobbkéz”-osztály vezetője.

Forelin a legjobb és legbiztosabb toalett-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadáscellen. Hűsít! Szagtalanít. Ara 1:20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **A kávépiacról** közvetlen tudósítás Aszódai Mihály Kossuth utcai főüzletéből Saspa'ota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatú, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsősorú finom pörkölt kávé kilója 14 korona 60 fillér, kapható régi finom francpótkávé, füge kávé, malátakávé és fehérceukor méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, liptóituro, szardínia, édespaprika, málnaszörp és csemegék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókcm Rákóczi-ut.

Gyászruhák 10 óra alatt festetnek feketére.
Szabó László
vegytisztító és műkelmefestő gyárában
Rörözs-utca 1. sz. Telefonszám 7-67. Telefon 133. Szent Jnos-utca 38. sz.

Elvállal mindennemű férfi és női ruhafestést, vegytisztítást különösen tisztí és katonai egyenruhák átfestését és vegytisztítását. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan. Felvételi üzletek: Rákóczi-ut Bazárépület, Moskovits palota.

Ujabb sikerünk Bukovinában.

Orosz hadszíntér. Budapest augusztus 19. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. A Moldovától nyugatra, Bukovinában honvéd gyalogság és német zászlóaljok rohammal elfoglalták a Magura-magaslatot, amely körül heves harcok folytak. Az oroszok 600 fogolyt és 2 gépfegyvert hagytak a támadók kezén. Az ellenség ellen-támadásai meghiúsultak. Zabietól nyugatra előretolt csapatainkat heves harcok után a Crnagora hegyhát felé vettük vissza.

Közvetlenül Sztaniszlautól északra vadászaink egy orosz előretörést vertek vissza.

Hindenburg tábornagy hadseregharcvonala. Zelwownál csapataink egy erős támadást vertek vissza. A Stochod mellett Tobolnál az ellenségnek egy árkaikhoz előrevitt támadását visszavertük. Az oroszoknak egy újabb támadása folyamatba van.

Eredményes vállalkozásunk a Flaimstal szakaszon.

Olasz hadszíntér. Budapest, augusztus 19. (Hivatalos.) A tegnapi nap a tenger melléki harc vonalon meglehetősen csendesen telt el. Az Isonzó szakaszon Plavától északkeletre csapataink a folyó balpartjáról kisebb ellenséges osztagokat, amelyek Klovnénál és Pritovnál megvetették lábukat elűzték és mintegy 50 olaszt elfogtak. Az olaszoknak egy a Wiepbach völgytől délre fekvő harc vonal szakasz ellen intézett éjszakai támadását simán visszavertük.

A Flaimstal harc vonalon az ellenségnek egy a Cima di Bochetól délkeletre előretolt állása elleni vállalkozásunk alkalmával 60 olaszt fogtunk el és 2 gránátvetőt zsákmányoltunk. Az est folyamán a Monte Zebio vidékén levő állásaink ellen előrenyomuló olasz csapatokat visszavertük.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, augusztus 19. (Hivatalos.) Montenegroban és Albániában a helyzet változatlan. Höfer.

A török csapatok a galíciai fronton.

Cs. és kir. sajtóhadiszállás, augusztus 19. A Galiciába küldött török csapatok már érintkezésbe léptek az ellenséggel. A múlt héten még a szállítmányoknak egész sora gyülekezett a török csapatok felvonulási helyén, azután az egyes kötelékeket a közép galíciai táborokban összeállították és a csoportosítás befejezése után a frontra küldték. A magyar osztrák és német csapatoknál nagy örömet okozott a szövetségesek megérkezése. Mindenütt viharos és lelkes üdvözlésekkel fogadták a török katonákat.

A törökök valamennyien erőteljes, pompás megjelenésű katonák és kitűnően vannak felszerelve. Olyan frontszakaszokat vesznek át, amelyek őket a legszorosabb harc közöségbe hozzák úgy a német, mint a magyar és osztrák bajtársakkal.

Azokat az orosz különítményeket, amelyek tegnap a Zlota Lipánál megtámadták a török állásokat, visszaverték. Egyébként a tegnapi nap meglehetősen nyugodt volt.

Hogy keletkeztek az álhírek a román mozgósításról?

Brassó, aug. 19. A román kormány hivatalos organumának, a „Viitorul“-nak legutóbbi száma a következő, nyilvánvalóan sugalmazott és messzemenő következtetésekre okot szolgáltató közleményt publikálja:

„Augusztus 1.“ címen (a mi időszámításunk szerint aug. 14.) Mille Constantin az „Adeverul“ vezetőhelyén Románia magatartásával foglalkozik és azt állítja, hogy aug. 1 én a „Monitorul Oficial“ című hivatalos lapban meg kellett volna jelennie a román hadsereg mozgósítására vonatkozó rendelkezésnek. De hát ki mondta azt, hogy Románia augusztus 1 én mozgósítani fog. Talán nyilatkozott ebben az értelemben valaha a román kormány? A mi tudomásunk szerint ilyen nyilatkozat sohasem történt.

Tehát?! Akkor ez azt jelenti, hogy Mille ur, aki az Adeverulban az ostoba Augusztus szerepét játssza, odáig jutott, hogy hallucinációt valóságoknak képzel, mialatt azokat, az Adeverul legnagyobb meglepetésére senki komolyan többé nem veszi. Ez azt is jelenti továbbá, hogy Mille ur, da cára a Románia akciós lépésére vonatkozó fix terminusok kitűzése körül tapasztalt folytonos csalódásainak, még mindig nem

jutott azon meggyőződésre, hogy ő csak egy szegény mániákus ember, akinek már senki sem hisz többé semmit, éppen úgy, mint ahogy a közvélemény már semmiféle más agitációt sem vesz komolyan, a melyeknek szintén csak annyi jelentőséget tulajdonít, mint az Adeverul cikkeinek.

Románia magatartása fölött dönteni sem az Adeverul, sem pedig annak azon mellékérdekerei nem fognak, amelyek ezt a lapot arra kötelezik, hogy a Strada Saria-daron lévő szerkesztőségi szobáiból állandóan provokálja és izgassa a nyilvánosságot.

A mi külpolitikánk irányításának feladata másoknak jutott és ezek a mások a közvélemény teljes bizma fölött rendelkeznek. Annak a közvéleménynek a bizalma fölött, amely ma, jobb mint valaha, méltányolni tudja a felelős tényezők tapintatát és hazafiaságát.

Mille ur névetséges baklövésai ma már úgy a sajtóban, mint a közönség körében guny tárgyát képezik, amivel egyedül Mille ur nem számol csak, miután ő a valóság iránt már régen érzéketlen. Ezért szükséges öt időnkint, legálább átmenetileg fel-fel ébreszgetni.

Az ellenség irtóztos véráldozatokkal fizeti meg heves támadásait.

Berlin, aug. 19. A nagyhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Derék csapataink tegnap áldozatkész kitarással győzedelmesen ellenállottak a szövetséges ellenség hatalmas erőfeszítésének. A végső hevességig fokozott tűzérési előkészítés után, délután körülbelül egy időben angol francia tömegek rohamra indultak a Sommétól északra a körülbelül 20 kilométer széles Auviller laui arc vonalon, valamint igen tetemes francia erők a Thiaumont Fleury szakaszon, ugyancsak a Chapitre erdőben és az Erdős hegyen levő állásaink ellen.

A Sommétól északra a harc késő éjjelig dühöngött. Az ellenség több helyen benyomult legelső vonalainkra, ahonnan ismét kivertük. A szilárdul birtokunkban maradt Douaumont két oldalán az ellenség az elfoglalt árok részeken tartja magát. A Thiaumont és Maurepas között kiugró állásainkat az éjjel parancsra, tervszerűen kissé megrövidítettük. Az ellenség irtóztos véráldozatokkal fizette meg egészben véve meghiúsult erőfeszítéseit. A gárda, a rajnai, bajor, száez és wärtenbergi csapatok rendhellenül tartják állásaikat.

A Maastól jobbra a megismételt francia roham egyes részeiben csak elkeseredett küzdelem után a támadó súlyos veszteségei mellett megtört. Fleury faluban a harc még folyamatban van. Chapitre erdő keleti részén egy ellentámadással 100 nál több foglyot ejtettünk. Az Erdős hegyen teljesen összeolt előretolt árok részeket átengedtünk az ellenségnek.

Az oroszok teljes visszavetése a Nobel-tónál.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg vezértábornok harc vonala. A Nobel-tótól nyugatra az ütközet tegnap tovább tartott. A támadó oroszokat teljesen visszavetettük. 3 tiszt, 320 főnyi legénység és 4 gépfegyver maradt kezünkön. Az ellenség a Stochod arc vonal sok pontján észrevehetően fokozta tűzérési tüzét. A Rutka-Szerevicoze mindkét oldalán helyi harcok folytak. Szeszlóvnál gyöngébb ellenséges támadások meghiúsultak. Zvimiace nál az ellenség előcsapatait visszavetettük.

Károly főherceg lovassági tábornok harc vonala: A Kárpátoktól északra a helyzet változatlan. A Capultól északra levő Magura magaslatot a szövetséges csapatok rohammal elfoglalták. 600 foglyot ejtettek. Az ellentámadásokat visszautasítottuk.

Jól haladunk Florinánál.

Balkáni hadszíntér.

Florinától délre és keletre az ellentámadás jól halad előre. A Doiran tótól dél-nyugatra a bolgár előállítások ellen időnként megújulnak a csatározások. A Strumától keletre átléptük Vrunda balkánt (Sarlia planina.) (Min. eln. sajtóosztály.)

Uralkodók a nemzethez.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) A király abból az alkalomból, hogy a miniszterelnököt születésnapja alkalmából a kormány és az országgyűlés mindkét háza nevében üdvözölte, a következő táviratot intézte a miniszterelnökhöz:

Születésnapom évfordulója alkalmából magyar kormányom és az országgyűlés mindkét háza nevében előterjesztett jókívánataért szívből jövő köszönetemet küldöm. Népeimmel együtt bizva hősi seregeimnek súlyos megpróbáltatásokon diadalmaszkodó szívós vitéltségében bizom remélem, hogy népeim csüggedést nem ismerő erőfeszítései megfogják hozni a jövő boldog és áldásos fejlődésének biztosítékait.

I. FERENCZ JÓZSEF.

Rendkívüli városi közgyűlés.

A Royal kávéház és városi Bazar bérlete, városi kölcsönök.

A múlt rendes városi közgyűlés óta a város tanácsa több nagyon sürgős ügyet intézett el annyira, hogy a törvényhatóság döntése elé viheti.

Egyik-másik ezek közül határidőhöz van kötve s így nem várható meg a szeptemberi rendes közgyűlés, miért is rendkívüli közgyűlésre hívják össze a törvényhatóságot.

A rendkívüli közgyűlés kedden, augusztus hó 22-én délután 3 órakor lesz. Erre vonatkozólag a törvényhatósági bizottság tagjaihoz a következő meghívót küldték szét.

Valamennyi bizottsági tag urnak!

A legutóbbi vihar okozta károk folytán felmerült költségek fedezésére felveendő folyószámla kölcsön.

A Royal kávéház és Rimanóczy étterem bérlete.

A városi Bazárbérház bérlete.

A közlekedési célokra felvett 800 000 koronás kölcsön meghosszabbítása.

Az 1.140.000 koronás készpénzkülső kötelezvényének jóváhagyási záradékkal ellátása ügyében tett tanácsi javaslatok tárgyalása végett főispán ur ö. Méltósága rendkívüli közgyűlés egybehívását rendelte el.

Van szerencsém bizottsági tag urat erre a f. év és hó 22-én kedden, d. n. 3 órakor a városháza termében megtartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívni.

Nagyvárad, 1916 augusztus 19.

Rimler Károly
polgármester.

A legjobb molyíró szerek u. n. vmiert Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

A dohány is a bankoké.

A dohányról, mely — mint most kiszült — nem az államé, hanem éppen úgy a bankoké, mint a szappan, a zsír, a tojás meg minden, ezt írja a Világpiac:

Néhány hét óta úgy Ausztriában, mint pedig nálunk, főként a vidéken nagyobb dohányhiány mutatkozik. Szivarka sok helyütt egyáltalán nem kapható, szivar pedig csak kis mennyiségben.

A kisárusok a mostani hiányért a nagyárusokat okolják, ami azonban nem fedi a valóságot, mert árut a nagyárusok is csak korlátozott mennyiségben kapnak.

Megbízható helyről kapott információk szerint a mostani hiányt nemcsak a már ismert termelési nehézségek és a fogyasztás emelkedése indokolják, hanem az a tény is, hogy a Dohánykiviteli társaság az utóbbi időben nagyobb mennyiséget exportált.

Németország dohányfélékben teljesen importra van utalva és ezért az ottani dohányhiány megezüntetése érdekében ott több kísérlet történt. Így — hogy a dohányimportot és a feldolgozást megkönnyítsék — Németország Ausztriában nagy dohánygyárat alapított és az itt készült szivart és szivarkákat közvetlenül Bajországba exportálják.

Az a tény, hogy Németországot Magyarország látja el dohánynyal, nem eshetik kifogás alá, amde az, hogy ez egy társaság monopóliuma, szokatlan színen tünteti fel a mostani dohányhiányt.

A vasutasok kenyér és lisztellátása.

Justh Ferenc aradi üzletvezető Nagyváradon.

A kenyér és liszttel való ellátás gondja nehezedik most mindenkire. Különösen a tisztviselők igyekeznek, hogy lehetőleg szerzedés után maguk szerezzék be a jövő aratásig szükséges gabonát, vagy lisztet háztartásuk részére.

Ebben a dologban járt tegnap Nagyváradon Justh Ferenc, a máv. aradi üzletvezetője.

Az elmúlt időben sok kellemetlenség volt Aradon a kenyér- és lisztellátás körül. A keserű tapasztalatok után az aradi vasutasok saját maguk törekednek arra, hogy gabonaszükségletüket biztosítsák.

Justh Ferenc üzletvezető állott a mozgalom élére, azzal a célzattal, hogy nemcsak az aradi tisztviselők és vasuti alkalmazottak, hanem az aradi üzletvezetőség alá tartozó összes vasutasok részére biztosítsák az egy évre szükséges gabonát. Eszerint a nagyváradon a gabonát is el lennének látva a szükséges gabonával.

Justh Ferenc üzletvezető tárgyal Rimler Károly polgármesterrel és Lukács Ödön főjegyzővel abban az irányban, hogy nem ütközik-e akadályokba, hogy az üzletvezetőség az összes alája rendelt vasutasok részére beszeresse a gabonát. Felsőbb helyről már megkapja az üzletvezetőség az engedélyt.

Ugy a polgármester, mint a főjegyző készséggel jelentették ki, hogy Nagyvárad város részéről semmi kifogás sincs, hogy a vasutasok gabonaszükségletéről az üzletve-

tőség gondoskodjék, sőt a város örömmel fogadja ezt a tervet, mert ezáltal is nagyszámú nagyvárad-i lakos közellátásának terheitől szabadul.

Az aradi üzletvezető itt tartózkodása alkalmából tisztelgett dr. Cziffra Kálmán főispánnal.

Kemény kapitány, mint póstás.

Akármilyen furcsán hangzik is, de való igaz, hogy Kemény L. Ignác rendőrkapitány sok minden ügyes-bajos dolga, gondja között póstásnak is felesapott.

Tegnap, mikor beléptünk az állandóan írószála mellett szorgoskodó kapitány szobájába, megilpödvé tekintettünk a diványon felhalmozott vastos levélkötegekre.

— Mi az, a kapitány ur ennyi levelet kapott egyszerre?

— Nem levelek azok kérem, hanem kenyérkönyvek!

— És ez mind a kapitány uré? kérdeztük hihetetlenül.

— Dehogy, dehogy! A póstán jöttek. Én fogom kikézesíteni.

— A kapitány ur kézbesít? kérdeztük még hitlenebbül.

— Persze! Hát ezt nem is tudja? Én vagyok a cigányok „póstása”.

— Hm, hm...

— Nincs ezen mit csudálkozni. A posta a vámon túl nem kézbesít, a cigányok az én kerületemhez tartoznak, a cigánytelep pedig kívül esik a vámon, így hát a mi a póstán jön a részükre, azt én kézbesítem ki nekik. No, nem személyesen, hanem ők jönnek el hozzám érte. Most ezeket a kenyérkönyveket kézbesítem ki nekik, a posta hozta hozzám...

— Ez érdekes! A földszintről a második emeletre posta hozza hozzám a kenyérkönyveket?!

— Eddig csakugyan megtörtént ez a neveltséges dolog, mert meg volt az oka. Az élelmezési ügyosztály nem tudta, hogy a cigányoknak én kézbesítem. De lássa, azt a csomagot már úgy hozták fel ide posta nélkül. Így történt meg aztán, hogy amit ma küldtek, azt már ma megkapták a címzettek, de a tegnapielőtti küldeménybe, amelyet a póstán adtak fel, ahhoz csak holnap jutnak hozzá.

Haj, haj, furcsa ez a közigazgatás...

Nem helyezik el az állami fa- és fémipari szakiskolát.

Megirtuk, hogy nagy nehézségekbe ütközik a fa- és fémipari szakiskola megnyitása. T. i. a Markovits-házat, melyben most a honvéd hadkiegészítő parancsnokság van, nem lehet oly rövid idő alatt átalakítani az iskola céljaira.

Az új tanév megnyitása ügyében tehat érdeklődtünk s a következőket tudtuk meg:

A nagyvárad-i fa- és fémipari szakiskola helyisége csakugyan szűk és a város most akarja elhelyezni jelenlegi helyiségéből s mivel ez már bevezetett dolog, a helyiséget föl is mondták.

Az eredeti szerződés azonban úgy van megkötve, hogy az iskola azon esetben is, ha fölmondotta a helyiséget, továbbra is megtarthatja, ha időközben az elhelyezésre nézve akadályok merülnének fel. Mivel most

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb hírnévnek örvendő és legregibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167—43.

ez az eset állott elő, a szerződés értelmében a szakiskolát a jövő tanévben is a régi helyiségben nyitják meg s az előadásokat is ott fogják tartani, míg az új helyiség a beköltözésre alkalmas lesz. Másikfelől is már leküldték az évi lakbért a helyiségért.

Igy a negyedik osztályt is megnyitják most tanév kezdetén.

Tévedésen alapszik tehát az egyik helyi lap azon híre, hogy az iskola igazgatója felmondás következtében hajléktalan marad, ami már azért sem áll, mivel az igazgató máshol bérel lakást.

Garbai és Farkas Elek.

Egyszerre indultak utnak. A szociál demokráta jövőre vezetője: Garbai Sándor s a munkaadó öntudat fejlesztője, az első osztálytudatos munkaadó: Farkas Elek.

Két véglet. A malom két kereke. A jövő kialakulásának két lehetősége, a két ható erő, a melyből ered a jövő.

Garbai Sándor, csodálatos, fajmagyar. Kun. Jász kun tenyerestalpas férfi, tenyerében elvész a finom, manikűrözött, asszonyos kéz. Piros arca a kőműves időkből maradt, a napfényben töltött munka emléke e szín. Arca csontos, haja sűrű, fekete, bajusza magyaros, lépései kemények, természete erős magas. Ismertető jelei: tanulmányokat írt és helyezte el a szociálista szaklapokban, mindig ezzel a címmel: „Részlet egy nagyobb tanulmányból“. A tanulmány sose született meg. Ezért hívják őt másként Részlet Sándornak is.

Kőműveslegény volt s tanult. Telen, mikor nincs munka, a kőműveslegény könyveket szed elő s tanul, míg felesége mosással fedezi a háztartás költségeit. A tanulás megadja a módot, hogy érvényesülést keresen s a kőművesmunkások titkárává választják. Tovább tanul s mikor a szociálisták Justh Gyula képviselőházi elnököt keresik fel a választójogi memorandummal Bokányi Dezső úgy viselkedik, mint egy rakoncátlan gyerek, Garbai Sándor államférfiura valló higgadt beszédben jelenti ki, hogy ha jogot kapnak, hazafiak lesznek.

Feltűnik s emelkedik. Egyszerre ő lesz a vezér s az Országos Pénztár elnöke. Külföldi utakat tesz a pénztár költségén s lassan megtanul németül is. Most már udvaroltak neki olyanok is, akik eddig észre sem vették. A kormány, mint értesülünk, felmenteti, mint a Pénztár elnökét s a napokban lesz az igazgatói állásra a választás. Már is összeveszttek a munkások és a munkaadók képviselői rajta, valószínű, hogy vele töltik be a 12 000 koronás igazgatói állást. Nem lehet tehát panasz tekintetben, hogy a feltörekvő osztályok vezetőit nagyon kiméltesen kezeli az „osztályállam“, megmenti őtet s konzerválja a jövő időkre, szép fizetésű állásokba helyezi el.

Farkas Elek sorsa egyszerű és magyar. Munkaadó volt s rájött arra, hogy a jövő Magyarországnak csak úgy alakulhat ki, ha a munkaadókat öntudatra ébresztik s szervezik. Otthagytva jövedelmező foglalkozását s szervezte a munkaadókat. Hálátlan feladat, de az építő iparosokat sikerült a MEOSZ-ban összehozni. Kemény akaratereje győze-

delmeskedett, mikor beütött a háború. Önként ment el, Przemyslbe vitte a sorsa s ott hadifogoly lett. A munkaadószervezés elmulott, s az A Munkaadó megszűnt.

Hát így vagyunk. A „hazátlanok“ képviselője egy puha székbe ül bele a háború tetőpontján. A magyar munkaadó öntudat képviselője orosz hadifogoly és szenved Szibériában.

Ahol nincs ujság.

Biharmegye rengetegeiben rejtőző csodák szerelmese az öreg Kiss Dávid, aki évközben szolid trafikos, és ujságárú, de nyáron bőszt turista, ki a bércekre hág. Akkor aztán nem lehet vele bírni. Szegény-ügy ide, keserükönyér oda. Kiss Dávid jít hagyja Nagyváradot s gyalog járja a bihari bérceket, levett kalappal közlekedve a barlangok tündérei s a vízesések nimfái felé. Nos, az idén is feltámadt benne a turista s elment meztelbájni a havasi legelőkön onnan írta ezt az örömtől lüktető levelet:

— Hegy, völgy, erdő, víz, esőrgedező patak, mind az enyém. Van vagy nyolc izgalommentes napom ő, be jó itt lenni. Nincs ujság, nincs ujságíró . . .

Kiss Dávid.

Önkéntelen Wilde Oszkár jut eszünkbe: ha már mindent elvett az élet tőlünk, miénk maradnak a csillagos ég s a nagy vizek. De miért az öröm, hogy nincs ott ujság és ujságíró? Talán helyesen: nincs ott ügyvéd és hitelező? Igaz, Dávid bácsi?

Ullmann Sándor ügyének főtárgyalása.

Hétfőn kezdődik, halasztást nem engedélyezett a törvényszék.

A nagyvárad királyi törvényszékhez Gál Jenő dr. Ullmann Sándor nagykereskedő képviselője azt a kérést intézte, hogy az augusztus 21. napjára kitűzött főtárgyalást halassza el, mert Ullmann Sándor maga is beteg, leánykája is súlyos operáción ment keresztül, nincs tehát abban a testi és lelki állapotban, hogy egy hetekig tartó főtárgyalás izgalmait elviselhesse. A törvényszék e kérést nem teljesítette, erről Ullmann Sándor jogi képviselőjét értesítette s így a holnapra kitűzött főtárgyalás megtartása nem kétséges.

E per hadseregszállítási visszaélések alapján keletkezett s gyarmatáru cikkek tekintetében merültek fel gyanúok, valamint vesztegetési esetben való részvételről lehet szó. Ezért tartóztatták le még a múlt év végén a nagyvárad ort. izr. hitközség elnökét, Ullmann Sándor nagykereskedőt, továbbá Kepes Sámuel (kávéházi körökben Samu néven ismeri) ügynököt és Weiner Izsákot. E két utóbbi ma is vizsgálati fogságban van, míg Ullmann Sándort az igazságügyminiszter szabadlábra helyezte, miután előbb 1.600.000 korona erejéig biztosítási végrehajtást vezetett vagyona.

Az a hír, hogy Ullmann Sándor Svájcba ment volna, nem igaz s holnap személyes cáfolattal válik mende mondává.

A tárgyalást Balás Elemér dr. elnök vezeti, a tanács tagjai az I. ötös tanácsból

valók. A vádat Baróthy Pál főügyész helyettes képviseli. A tárgyalás egyelőre nyilvános, ezért bárki felkeresheti, ha Aliquander Kálmán dr. elnöki titkártól belépőjegyet kap. Valószínűleg, miután katonai személy megvesztegetése is szerepel az ügyben, zárt ülésekben tárgyalják a pert, amely hetekig is eltart, mert könyvadatokról, azok hitelességéről, szakértői véleményekről s tömeges szállítási esetekről esik szó.

Vig ur szomorúsága.

Elszedték az ezreseit.

Tegnap este 9 órakor egy elegáns, alig husz éves ifju ment be a nagyvárad szállodák egyikébe s szobát kért. Nagyon porcos volt az istenadta, amit azzal magyarázott, hogy egy közeli faluból gyalog jött, mert vonat nem jár s neki sürgős a dolga.

A bejelentőlapra ezt a nevet írta: Vig Andor gazdálkodó. A szobát előre fizette s meghagyta, hogy még éjjel 11 kor keltsék fel. Ami meg is történt.

Tizenegykor eltávozott Vig Andor s elment mulatni. A legjobb bort itta s a legszebb nőket huzzatta. De nem sokáig. Jött a rendőrség s Vass Albert detektív letartóztatta.

Tényleg gyalog jött be Vig Andor egyik közeli községből, ahol nagybátyja gyárigazgató. Az ifju tegnap észrevette, hogy sok pénz van a tárcában, elvett tehát két darab ezret s gyalog jött be Nagyváradra a rettenetes porban, nehogy elfogják a vasuton.

Természetesen nem Vig Andor a neve s igen szomorú lett, mikor elvették tőle a fel sem váltott ezreket. Az az egész védelme, hogy „egy jót“ akart egyszer életében mulatni. Persze, ehhez a nagybácsi tárcájából vette a munciót. Letartóztatták.

Mikor a vendég az ablakon keresztül távozik.

Mikor a vendég az ablakon keresztül távozik, annak sohasem örül a vendéglátó gazda, még kevésbé a szállodatulajdonos. Szamet Henriknek sem örül azon tegnapi előtti vendégének, aki a szokatlan utat: az ablakot használta fel távozására.

Szamet Henriknek a vendéglője, üzlete és néhány szobás szállodáscskája van a vasut mellett a Nilgész telpen. Mindig vetődik ide is egy két jóra való vendég, s éppen ezért egy cseppet sem csudálkozott, mikor tegnapelőtt este egy jól öltözött 24—26 év körüli szőke fiatalember nyitott be azon alázatos kéréssel, hogy egy szobát szeretne éjszakára.

Szametné nyájasan bevezette a fiatalembert a 2. számú szobába, amelyet melegen ajánlott: mint a modera kor legkényelmesebb igényeinek is teljesen megfelelt. A fiatalember alkalmasnak találta a szobát s meg is jegyezte, hogy ilyen ragyogó tisztaságu fehérneműt ritka szállodában kapott.

Telt mult az idő, lent a pályaudvaron a vonatok kedvesen fűtyöltek s majd szép csendesen virradni kezdett. Ugy 5 óra tájban Szamet Henrikné gyanus pillantást vetett a 2. számú szoba utcára nyíló ablakára, amely a szó szoros értelmében tárva nyitva

volt. Rosszat sajtva bekopogtatott a szobába, majd választ nem kapva, be is nyitott, hát a vendéglősné majd elájult ijedében: a szoba üres. És pedig nemcsak a vendég ur hiányzott, hanem a szoba teljes felszerelése, párnák, paplan, lepedő, dunyha, törülköző, kefe stb., ami értékes csak volt a szobában. Néhány száz korona értékű holmit emelt el magával az ablakon keresztül a nyájias vendég.

A rendőrség most nyomozza a tettét, akinek valószínűleg állandó és jól jövedelmező trükkje az ablakon keresztül való távozás. Emlékeül különben hátrahagyott egy orvosos füvet és egy ócska kézelőgombot. Ebből is látszik, hogy valami udvarias szélhámos.

HIREK

Szent István ünnepe.

Magyarország legnagyobb nemzeti ünnepe van ma: első királyunk, Szent Istvánnak ünnepe. Országos törvény és az egyház szenteli ünneppé a napot első, szent királyunk emlékeztetőre és az ő országalkotó szellemének tiszteltére, melyeken ezer év óta nyugszik az erős Magyarország.

Az ünnep alkalmából a székesegyházban délelőtt 9 órakor nagymissa lesz, melyet gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök szolgált és ugyancsak ő mondja az ünnepi szentbeszédet is.

A székesegyházi énekkar Resch Mihály karnagy vezetésével a következő egyházzenei műveket adja elő:

Resch: Ecce Sacerdos.

Filke: Missa «Oriens ex alto»

Foerster: Os justi. (Graduale.)

Sevler: In virtute tua. (Offertorium.)

Introitus és communio a római chorális szerint.

Szentmise végén «Hol vagy István király» és magyar Hymnus.

A zenét a m. kir. honvédszenekar szolgáltatja.

Az orgonán Neworall István zenetanár játszik.

*** Új aranygyapjas lovagok.** A hivatalos lap közli, hogy a király Rainer és Lipót főhercegeket az aranygyapjas rend lovagjává nevezte ki.

*** Bérnálás a püspöki házi kápolnában.** Kedves és szép egyházi ünnepség folyt le tegnap délelőtt a püspöki palota házi kápolnájában. Gróf Széchényi Miklós v. b. t. tanácsos, megyés püspök a bérnálás szentségében részesítette Lábán Lajos, kir. ítélőtábla-elnöknek, a Kath. Kör. köztisztelőben és közszeretletben álló világi elnökének három unokáját: Kirchner Sándor alezredest, a honvédelmi miniszterium egyik osztályvezetőjének és nejének Lábán Teréznek Irma, Teréz és Sándor nevű gyermekeit. A bérnálás tisztet Lábán Lajos, Lábán Lajosné és Kapustyák Rezsóné alezredestné töltötték be. Az előkelő család legközelebbi hozzátartozói jelentek meg a virágokkal

diszített gyönyörű kápolnában, ahol a püspök udvari papjai segédlete mellett végezte a magasztos szertartást és végeztével kedves emléktárgyakkal lepte meg a három megbérnáltat, ezzel még kedvesebbé és feledhetetlenné tévén életük egyik legszebb napjának az emlékét.

*** Áldásos eső.** A hosszú idő óta tartó szárazság nagy aggodalmat keltett az egész országban, mert pusztulással fenyegette a sok csepés után még megmaradt termést. Különösen a tengeri selyette megmar is a hosszú szárazságot s a többi konyhakerti vetemények is sárgulásnak indultak. Tegnap végre megjött az áldásos eső, amittől némileg föléledt a növényzet. Csak kevés volt az áldásból s ha tartósabb eső nem köszönt be, mindent tönkre tesz a szárazság.

*** Kacsa sincs a megyeházán!** A vármegye közlélmzési hivatalában megjelennek az ujságírók.

— Uram, szólnak Elek Mórnak, — vasárnap van holnap. És vasárnapra kell esemény. IV. Henrik mondotta, hogy vasárnap minden alattalójának tyuk legyen a fazekában, ez a kívánsága.

— Uram, szólt Elek Mór, legfeljebb egy kacsa, egy hírlapi kacsa tudnék elhelyezni a hírlapírók fazekában.

De sajna, ez sincs. Még kacsa sincs. Lisztünk azonban van, mindennap kapunk 25 wagonnal. Addig, ameddig.

Miután ez nem kacsa, örömmel távoztunk el.

*** Kinél kapható 4 filléres gyufa?**

A gyufa ára is emelkedett, azonban a beszerzési ára a kiseladók rösséről még mindig nem indokolja azt, hogy olyan áron adják, mintha gyufaság lenne. A kiseladók a gyufát 3 és egy tized fillérért kapják, tehát 4 filléres eladási árnál megtalálják hasznukat. Négy fillér egy csomag gyufáért elégedős a tagnap egyik lapíróunk között is t szí, hogy a gyufaközpont szerint kicsinyben 4 fillérért kell a gyufát árusítani. Lásunk hát tisztán. Mi hajlandók vagyunk azon kereskedők névsorát díjtalanul közölni, akik a gyufát csomagonként 4 fillérért árusítják. Felhívjuk őket jelentsék be címüket a kiadóhivatalban.

*** Isten bünteti a tolvajt.** Ezt írta rá néhány asszony a csomagjára, amelyet a harctőre küldött az urának. A posta azonban szigorú s a szabályzat mindenható ereje alól ma se tesz kivételt, még a katonák kedvéért sem, akik a lőrészárokban várva várják a drága holmit hazulról. Bizony, visszaküldték a csomagokat, még pedig a rendőrségre, s ott az aszonyoknak tudtára adták, hogy büntetést kell fizetniök, mert megsértették a szabályzatot. Nosza lett sírás rivás, hogy ők nem követtek el bűnt, csak a postaszarkák ellen védekeztek. Kemény L. Ignác kapitány tanácsára aztán összeszedelőküldték s felmentek Siket Traján postafőigazgatóhoz, hogy ne büntesse őket a posta kincstár mert, mikor a katonák értünk harcolnak s a nagy tolvajokkal szemben állanak. Mi azt gondoljuk, hogy a posta egyszerűen kihuzhatta volna ezeket az egyszerű, bizakodó gondolkozásból ráirt ijesztgető szavakat s ahol kevés volt a portó, (10—20 fillérről van szó), ott akadhatott volna egy jó magyar ember, aki ezt pótolhatta volna. Tudatillik háboruban élünk. Könnyítsünk tehát a katonák bajbajutott asszonyain.

*** A Félix-fürdői kabaré.** Ma, vasárnap délután tartják meg a Félix-fürdőben a nagyszabású kabaré előadást, melyen igazi vérbéli művészek fognak szerepelni. Batizfalvy Olga, Bihari Ákos, Tompa Béla, Huszár István budapesti hegedűművész, Várady Aladár neve és a konfetti csata elég biztosítékot nyújt már előre arról a kitűnő szórakozásról, melyben a közönségnek része lesz. A közönség ellátásának gondjait a fürdő illusztris bérőjének neje, Riegl Ernőné vette kezébe. A ma délutáni kabaré még a gyakori kabaréelőadások után is teljesen újat és különlegeset fog produkálni. Este különvonat indul a Félix-fürdőből.

*** A szélhámos „hírlapíró” átadták a katonaságnak.** Sára képen Szücs Starke László Alajost, a sikaszó, okirathamisító és katonaszökevény „hírlapíró” a rendőrség ma átadta a katonai hatóságoknak. Kihallgatását ma delelőt is folytatta Ehrlich Imre fogalmazó. A szélhámos ifju beismerte, hogy Aradon és Budapesten is több csalást és egyéb bűncselekményt követett el, sőt a jövőre is nagyarányu terveket kavicsolt, melyek — mint mondta — most már dugába dőltek. Budapesten a legnevesebb publicistáktól és íróktól csalt ki a legkülönbözőbb címeken kisebb-nagyobb összegeket. Sorsába teljesen beletörődött, úgy is tudta, hogy egyszer rajta csapnak, csak az idő nem volt bizonyos, hogy mikor. — Délutóra aztán befejezték a vizsgálatot és a büntelékkel együtt átadták a katonai kiépítő parancsnokságra, a honnan továbbítja Aradra, ezredének parancsnokságához.

*** Kenguru herceg.** Ime, itt a Le Figaro, a valamikor előkelő nagy francia újság. Maurice Donnay, a francia Akadémia tagja arról beszél a vezetőhelyen, hogyan boszulják majd meg a franciák a németek kegyetlenkedéseit, amelyekről annyit összeharudik a lap. De közben félye kutatja, mi lesz a háboru után, jönek-e a németek majd Párisba úgy, mint azelőtt. De azért az akadémikus kidülleszt a mellét s azt írja, hogy ez a háboru, amelyet a „boche”-ok indítottak, háboru a kecsesség ellen. Szép szó, de szebb a kemény német izom és ököl, amely szíven találta Franciaországot. S hogy mily kedvesen várják a németeket a franciák, mutatja ugyanabban a számban egy cikk, amelynek címe: „A rosszhírű bocheok. Kenguru herceg”. Így nevezi a Figaro Blücher tábornok unokáját, mert német. Ez a kecsesség? Ez a köpködés és nyelnyujtogatás? El dene!

*** Kiegészítő parancsnokságok áthelyezése.** A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 14600 eln. 18/1916. számú körrendelete alapján közhírré tesszem, hogy mindazok a népfelkelésre kötelezettek, kiknek népfelkelési igazolványi lapjuk szerint Máramarosszigetre, illetőleg Bésztercére kellene bevonulniok a kiegészítő parancsnokságok időközben történt áthelyezése folytán nem Máramarosszigetre hanem Szatmárnémetibe, illetőleg nem Bésztercésre, hanem Zilahra tartoznak bevonulni, valamint hogy a honvédséghez beosztott azon népfelkelésre kötelezettek, kiknek az északi A) honvédkiegészítő parancsnoksághoz kell bevonulniok nem Eszékre hanem Pozsegára tartoznak bevonulni. Ugyancsak a fentemlített rendelettel kibocsátott bevonulási hirdetmény az osztrák állampolgárookra és a bosznia hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre nem vonatkozik. Azok külön behívójaggal fognak behivatni. Nagyvárad, 1916 augusztus 18. Tanácsnok helyett: Báthory László fogalmazó.

* **Kedvezmény a Kath. Népszövetség tagjainak a Püspökfürdőben.** A Katholikus Népszövetség tagjai részére a Püspök fürdő előszkeny bérletje kedvezményes jegyeket biztosított, a mely szerint népszövetségi tagok I. o. kádfürdőre 1 korona 60 fillér helyett 1 korona 20 fillérért, tákfürdőre 1 korona 20 fillér helyett 1 koronáért válthatnak jegyet. Ezek a kedvezményes jegyek a Népszövetségi Otthon gondnokánál válthatók mindennap délelőtt 9—12-ig, délután 3—6-ig.

* **Az áldozatkészség szobor javára.** A Biharmegyei és Nagyváradai áldozatkészség szobrának jótékony célzata teljes mértékben viszhangra talált a társadalom minden rétegében és nem szűnő lelkesedéssel sietnek jótékony adományaikat az özvegyek és árvák megmentésének alapjára lletni. A múlt hét folyamán a következő adományok érkeztek a bizottság (polgármesteri hivatal 2. sz.) irodájába. Losonczy Gábor rendező, színelőadásából befolyt tisztia jövedelem 206 korona 44 fillér. Moskovits Mór és fia részvénytársaság 100, dr Medvigy Gábor 50, dr Medvigy Gáborné 50, Erdélyi Mariska 20, Farkas István 20, Freund Lajos 10, özv. Szentlélek Kálmárné 5, Szentlélek Kálmán 5, Szentlélek István 5, Szentlélek László 5, Erdélyi Bernát és neje 5, Varga József 5, Márvinger Rózsika és Erzsébet 3, Radó Henrikné 1 korona.

A szoborbizottság nevében ezúton mond hálás köszönetet a polgármester mindazoknak a szereplőknek, kiknek szives közreműködése ilyen szép összeget juttatott a nemes célra.

* **A felmentési kérvények elintézése.** Nagyvárad thjf. város főispánjának 1390—1916. számú leirata alapján közhírre teszem, hogy a hadraelt seregtől felmentett egyének felmentésük meghosszabbítása iránt beadott kérvényük elintézését tartózkodási helyükön nem várhatják be, ha csak az illető felmentő katonai hatóság ahhoz hozzá nem járul, miért is annak hozzájárulását idejében és még oly időben kell megzerezni, hogy a hozzájárulás még az eredetileg engedélyezett szabadság lejártá előtt meg legyen adva, mert ellenkező esetben a felmentettek a szabadság lejártának napján póttartáshoz minden körülmények között be kell vonulnia. Egyben közhírre teszem, hogy a felmentési iránti kérvényeket nem a hadügyminiszter urhoz kell benyújtani, hanem miután a kérvények elintézése a közbeeső közigazgatási hatóságok véleményezéséhez van kötve s így a hadügyminiszteriumhoz közvetlenül benyújtott kérvények tekintetbe nem vétetnek. Éppen azért a felmentést kérők saját érdekében cselekedzenek, ha felmentési kérvényüket nem közvetlenül a hadügyminiszteriumba küldik, hanem a főispáni hivatalba nyújtják be. Nagyvárad, 1916 augusztus 11. Eleméry Ferenc, katonai ügyi tanácsnok.

* **Ecset készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta ecsetesav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13—02.

* **Az anyakönyvi hivatalból.** Eljegyzések: Borbíró Sándor és Dienes Lidia. — **Házasságok:** Demeter István ref. és Püspöki Rebeka ref. Borsi Iure r. k. és Teresbes Virág g. k. Papp János g. kat. és Fritca Aurélia g. k. Szilágyi Károly és Kapitány Anna ref. Irimiz Tivadár és Balku Emilia ref. Herkó Móritz izr. és Krámer Karolina izr. Dr Antal Miklós izr. és Plesz Janka izr.

Halálozások: Erdőbáti Sándor 66 év, özv. Atlasz Antalné 76 év, Barta Gyulács 44 év, Csáki Mihály 51 év, özv. Domján Jánosné 67 év, Nagy Etelka 17 év, Barna János 26 év, Kneifaid András 78 év, Szerző Lajos 7 hó, Marian Mihály 3 év, Fischer

Farkas 85 év, Szűcs Lajosné 40 év, Klein Károlyné 52 év, Brád Józsefné 25 év, Lukács Tivadarné 32 év.

* **Beiratás Bleyerné Garzó Adél zeneiskolájába.** Nagyvárad és Biharmegye n. é. közönségének becses tudomására hozom, hogy énekiskolámat zongora és hegedű tanszakkal bővítettem ki. Mindkét tanszakra az orsz. magy. kir. zeneakadémia oklevelével bíró tanerőt sikerült megnyernem és pedig a zongorára Ramasederné Orbán Erzsike ekl. zongoratanárnőt, ki dr. Kovács Sándor zeneakadémiai tanárnak volt kiváló tanítványa, míg a hegedű tanszakra Ambrózy Irén tanárnőt, ki előbb Kemény Rezső, később Berkovics Lajos zeneakadémiai tanárnak volt kitűnő növendéke. Beiratás f. é. szeptember 6-ig naponta d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig a tanintézet helyiségében (Rákóczi-ut 12. III. 20) felvételi vizsgák pedig a zongora tanszakra szeptember 7 és 8-án a hegedű tanszakra 9 és 10-én eszközöltetnek.

* **Egy molnár 50 év körüli** kerestetik azonnali belépésre hónapos fizetéssel és kosztal az O-Palotai malomba. Értekezhetni Gerlach Jánosnál O-Palota.

* **Ötazobás** utcai emeleti uri lakás a Bémer tér torkában kiadó. Bővebbet Cziller áruházában.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő leg szebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy-palota.

* **Poloskairtó MOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Smole Simon** rokkant katona fegyverárhelyi lakos nappali munkára állást keres kapusnak, portásnak vagy más hasonló.

ZENE és MŰVÉSZET.

Requiem.

Szövegét írta Zilahy Lajos. Zenéjét — bariton szóló zongora, harmónium és vonós négyes (ad libitum) kísérettel — szerezte Kondela Géza. — Megjelent Janesó Antalnál, Kalocsa. 1915. — Ára 3 korona.

A háboruban elesett hősiak dísző emlékei van szentelve a zenés mű, mely gondolataival és formájával, belső felépítésével és külső kiállításával egyaránt méltán vonhatja magára a figyelmet, — komolysága, magasztossága és fensége révén pedig magasan emelkedik a háborús irodalom köznapjainak fölé. — A költemény magában is szép; a zene festői karakterével önállóan is hatásos, — a művészi előállítás izléses díszben pompázik: egyszerű a szövegíró, a zeneköltő és a kiadó karöltve fáradoztak nemcsak céljuk keresztülvitelén. — A mű belső tartalma röviden ez:

A költő szelleme ihletett erővel aposztrófálja a zene nagyjait: irjanak akkor, „hogya dus biborban vérzik az alkonyat a sötét zongorák felett” — Ha majd egy csöndbe sülyedt kis szobában — hol a fáradt napsugár a függönyökbe szur, — sápadt kezükre hull a forró homlokuk s a bánat aranyécske reszket szívrünkben... De vigyázzanak! Mert, akikről írni kell, nem fényes Grálok voltak... nem büszke vagy sas vitézek... Nem harci tornát vivó s hölgyeket igéző daliás lovagok, — csak a

rüvéri, rongyos lombra, bus parasztok, kik szent ármádiákba tömörültek, fejükön a Halál fehér glóriájával övezve... Egyszerű hősök, szurkos bakkancsu legények, kik hegynek völgynek törnek, — bátor orosz-lánok, rettenthetetlen hőrosok... Vértüket feláldozták, mert nagyon szerették az édes haza földjét, ezt az aranykalászos, pácsirtadallal szép rónát, a fenyőkoszorus hegyeket — és ők a zugó orkánként előretörő szürke regiment, — kik tüzes szívükben drága hitel szálltak a nagy halálmezőkre a harcra, — most egymást átölelve alusznak mély séges-mélyen az anyaföld keblén... Azért

... a régi dömök füstös, gyertyafényes esendjén O, ugy zokogjon ez a fekete zene, Mintha ősz után lenn, a szőke Tisza völgyén, Az esti szélben akáca-erdők lelke zengene...

Es borong és zokog a zene... — A egyszerű költeményt erőteljes zene eleve niti meg: a zeneköltő átérzte a szöveg minden egyes sorát, minden szavát, betűjét... Titokzatos, lehetetszerű és komorságukban icipa czengéssé czeccendáló s ismét elhaló hangok nyitják meg előjátékként a „Requiem” et: majd hirtelen előtör, éles futamok, szívbe markoló akkordok jajdulnak föl és sejtelmes csöndben fölrezdül az akáca-erdők lelkeinek misztikus zengése... Aztán tömör, szaggatott recitativóban dorognak föl a költő aposztrófáló szavai, melyeket egy hatalmas és mély érzésű átmenet után oszillogó kísérettel követ a Grálokról s a fényes lovagokról szóló rész. És amikor a „sürüvéri, rongyos, bus parasztokról” történik említés, a zene is — teljesen fődve a szöveg gondolatait, — súlyos pöröly-ütésként a komolyság fenségétől zug, s így kétszeres erő hat az elbűvölt kedélyekre. Egy merész és meglepő fordulat: azután fölzeng a szürke regiment tüzes és lelkesült hymno rhapsodiája — melynek esendesülő melodiái a szíveket lelkeket a gyertyafényes dömök esendjébe varázsolják... Aztán sűrű, zokogni kezd a mély zene... mintha ősz után lenne, a szőke Tisza völgyén, az esti szélben akáca-erdők lelke zengene...

Requiem ez, de nem halotti gyászdal, amelyben a lemondás és bánat szomorú sírása nyög, — hanem halhatatlan óriásokról magasztalóan zengő óda, egekbe törő apotheosis, melyet a hon vértanúi inspirálta s mely két hazaszeretből lángoló kebelből fakadt.

Az a hatás, melyet a mű első bemutatásakor elért, fényesen igazolta, mily nagy-szerűen alakított össze a szöveg és zeneköltő gondolata s mily szép művet áldoztak elvörös honfitársaik megdíesült szellemének.

A műnek — belső értéke, valamint külső kiállításának érdekessége és tökéletessége mellett — kiválóságai közt tartozik ama tulajdona is, hogy időszzerű s épen ezért a hazafias és jótékonycsejű előadások műsorának főnyomponja lehet. Emellett azonban — minthogy az énekeszólóhoz csak a zongora obligát, a harmónium (bár hatásosan díszít) esetleg elhagyható, a vonós négyes pedig egyenesen ad libitum jellegű, — szűkebb körben is előadható. Mindezekhez tekintetbe véve azon előnyét is, hogy nagy terjedelméhez képest feltűnő olcsó: megérdemli, hogy minden egyesület, intézet, iskola beszerezze s valóban méltó arra, hogy a zenekedvelő családokban és a barátságos zeneestélyekben is megszólaljanak e szép mű gyönyörködhető, elragadó, megindító s könnyekig megható akkordjai.

A zeneszerző részéről a dedikációt Vársdi L. Apád dr kalocsai érsek fogadta el.

A tiszta jövedelem tetemes része jótékony célra fordítatik.

Beszerezhető — bármely könyv- és zeneműkereskedés révén is — a kiadónál: Juresó Antal, Kalocsa (Pest m.)

A bolgárok görög földre lépnek.

Budapest, aug. 19. (Saját tudósítónktól.) Szófiától jelentik a sajtózállásról. A bolgár vezérkar legutóbbi jelentése megemlíti Sarrail tábornok offenzív tevékenységét a bolgár föld határán, amely támadás állandóan fenyegeti Bulgáriát. Ezen fenyegetéseket akarjuk megghusítani.

A német és bolgár csapatokat legsürgősebb önvédelem készítette arra, hogy az ellenfél hadművelési területére lépjenek. Nem a mi hibánk, sem a mi szövetsége seinké, hogy Görögország komoly harcok színhelyévé válik. Azt elvárjuk, hogy csapataink ugyanazon jogokat élvezzék Görög-

ország rászéről, amelyeket az antant csapatoknak is megadtak. A szövetséges csapatok nem mint Görögország ellenségei lépnek a görög földre, ellenkezőleg készek azonnal a görög érdekeket megvédeni. A német és bolgár csapatoknak a célja, hogy elvegyék a kedvét az ellenségnek a bolgár területre való betöréstől. El fogják üzni a bolgár hátról szokot, tartósan meg akarják zavarni a rendet és biztosítékot teremtni arra, hogy az ellenség ne juthasson be abba az országba, ahol semmi keresni valója sincs.

Az antant flotta vesztesége.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Neuer Wiener Tagblatt ellenségeink összeállítására szerint a háboru eddigi 24 hónapja alatt több mint háromnegyed millió tonnatartalmu hajót veszítettek. Ezzel szemben a mi flotta veszteségünk alig egy negyedét teszi ki ennek a veszteségnek.

Az olasz flotta Trieszt ellen.

Az Esti Újságnap jelentik Bernből: Az Informationban írja X. admirális: Az aostai herceg feladata mindenestre sokkal könnyebb volna, ha megnyerné az abruzzói herceg flottájának közreműködését. Nem akarok itt tengeri ostromtervet kidolgozni Trieszt ellen, de azt meg kell állapítanom, hogy ilyen terv sikeréhez vagy teljesen blokkolni kell Polát, vagy az osztrák magyar flottát egészen meg kell semmisíteni nyílt tengeri csatában. A pólai flotta eddig teljesen sérteletlen, erős, jól kiképzett és kitűnő kommandó alatt áll. Ez a flotta azután aligha fogja mozdulatlanul tűrni, hogy a szemelátára foglalje el az ellenség Triesztet.

Hol lesz a fő támadás?

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) A keleti hadtérü helyzetéről a Politiken katonai szakértője így vélekedik: Az egész világ előtt sürü fátyol takarja el Hindenburg tervét és a pillanatban a mostani küzdelmekből és az ellentámadások irányából senki sem sejtetheti, hogy az orosz hadsereget melyik oldalról fogja érni a fő támadás. A legveszedelemesebb az oroszokra nézve a híres Hindenburg féle szárnytámadás volna Volhyniában, még pedig a Kovel—vladimir volinszkiji vonalon Luck irá-

nyában. Ez a terv hasonlítana Hindenburg 1914. évi őszi nagy rohamához, amely Thornból indult ki és a Visztula mentén egyenesen az oroszok szárnyát érte. A hadvezetés művészetének is vannak kedvencei és fogásai. Egy Hindenburg féle előnyomulás a leggyorsabban hozhatna segítséget a galíciai hadszíntéren küzdő magyar és osztrák seregeknek, ellenben sokkal lassabban érne olt egy támadás Pétervár irányában, vagy a mocsaraktól északra. Az idő sürget, mert közelednek az őszi esőzések.

A дума elnöke összeköttetést keresett Németországgal.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) A cár jelen volt a főhadiszálláson megtartott koronatanácsban, amelyben a román kérdést vitatták, hogy az orosz csapatoknak Románián át való vonulását kikényszerítsék-e. A további tanácskozásokban részt vesz a дума elnöke is, aki moszkvai lapjelentés szerint Angliából és semleges külföldről való visszatértében előkelő német államférfiakkal politikai ügyben összeköttetést keresett.

Filipescu a román királynál.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Filipescut Ferdinánd király a jövő héten kihallgatáson fogadja.

Az olasz királyt „győző“-nek akarják keresztelni.

Budapest, aug. 19. (Saj. tudó itónktól.) Laganoból jelentik: A cár üdvözlő táviratot küldött Görz elfoglalása alkalmából az olasz királynak.

Gruraud francia tábornok azt az aszmét vetette fel, hogy az olasz királyt „Vittorio il Vittorioso“-nak, vagyis „Viktor, a győző“-nek nevezzék el.

Az új óriási Zeppelinek.

Frankfurt, augusztus 19. Az Anglia elleni legutóbbi légi támadásban a Frankfurter Zeitung jelentése szerint két óriási Zeppelin vett részt, amelyek a háboru után az oceán fölött Amerikába való átkelésre vannak szánva. Ez új léghajók akciórádusa éppen oly hatalmas, mint teherbíró képességük. E hajók egyike 380 kilométert tett meg két óra alatt.

Frigyes főherceg vejének hősi halála.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Salm Salm örökös herceg, Frigyes főherceg, hadseregőparancsnok veje tegnap hősi halált halt. Halálát az a súlyos fejsz okozta, amelyet a pinoki harcokban egy gránátziláék ejtett rajta. A herceg a háboru kitörése előtt külföldön tartózkodott és Spanyolországba menekült, ahonnan csak hosszas diplomáciai tárgyalások után térhetett vissza Németországba. Visszatérése után azonnal bevonult a hadseregbe.

Budapest, aug. 19. (Saját tudósítónktól.) Izabella főhercegnasszony, az elhunyt herceg anyósa ma reggel Budapestre érkezett, ahol a dunaparti szállóban szállt meg. A délelőtt folyamán gróf Zichy János és Csernoch János hercegprímás fejezték ki nála részvétüket.

Budapest, aug. 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az elhunyt Salm-Salm herceg felesége éppen családi birtokára utaztában értesült férje haláláról. Az elhunyt herceget a westfáliai arhalti családi sírboltban fogják eltemetni.

Florina elfoglalása.

Szófia, aug 19. A bolgár vezérkar aug. 18 iki keletkezésével a következőket jelenti:

A szerbeknek az Ostrovo és a Prezba té között iadított offenzíváját visszaverve, csapataink tegnap megkezdték az üldözést és elfoglalták Florina városát. Tegnap az ellenség hosszas tűzjárségi előkészítés után este megtámadta a Doiran várostól délre és nyugatra, valamint a Doleeni falunál levő őrségeket, de ágyutüzeléssel, egyes pontokon pedig ellentámadással és szuronyharcban visszavertük és arra kényszerítettük őket, hogy rendetlen futásban keressenek menedéket. Az ellenség menekülése közben tetemes veszteségeket szenvedett. Később megújította támadását anélkül, hogy nagyobb sikert tudott volna elérni.

Az arcvonal többi részén gyenge járőr-harcok voltak.

Egy német repülőgépraj hatásosan megtámadta a Jonesevo falu mellett levő vasúti telepeket és ellenséges táborokat Harazovo, Gavalisanski, Dragomirtisi és Kalaba mellett. Valamennyi repülőgép visszaérkezett kiindulási állomására.

A Püspök-fürdő

látogatottsága, az új bérlet alatt tetemesen megnövekedett. Majdnem az összes szobák el vannak foglalva előkelő közönséggel az ország minden vidékéről. Most teljes díszben van a pompás gyógyfürdő, kellemes séifányaival, s a kitűnő vendéglő a legjobb ételkkel és italokkal látja el a fürdő vendégeit. A fürdő vendégek névsora a következő:

Szurycgh Lászlóné és családja Budapest, Beyer Lajos nagyberlő és neje Perjeszta, Komáromi Gáborné és leánya főd. Békes, Markus Jánosné szállodás neje Debrecen, Libiczky György és neje tisztviselő Mezőtelep, Dobrik József körjegyző Micske, Koronka János körjegyző Csucsá, Miron Mihály kereskedő és neje Berettyószéplak, Apostól Ubáld asperes plebánus Káplá, Kocziszkó Mihály földművelő Békéscsaba, Fetser Antal megyéspüspök és titkára Győr, öz. dr. Márkus Lászlóné és Miskolczy Lily Nagyvárad, Bodó József városi mérnök Békéscsaba, dr. Szentéy Tóth Kálmán polgármester és édes anyja Karcag, Buzay Bertus és Irénke Nagyszalonta, B. Buday János nyugalmazott táblai tanácselnök Szeged, Mándoki Ferencné és nővére mag., Debrecen, Scherz Károly igazgató és csal. Nagyvárad, Zadicfalvi Török Mihály Miklós és neje főszerkesztő, Budapest, Leszkócsy János mag., Csucsá, Schön Lipót nagyiparos, Nagyvárad, Tipula Sárika és Julia tisztviselőnk, Budapest, Dr. Tervey Tamás ügyvéd, Debrecen, Gróf Lázár Imréné, Ferrari Erzsébet és Mária, Kolozsvár, Laitner Elek miniszteri tanácsos és neje, Budapest, Öz. Deutsch Jakabné magánzó, Gyula, Ebergényi László és leányai hiv., Berettyószéplak, dr. Lehoczky János főorvos neje és leánya Szatmár, dr. Szilágyi Béláné törv. jegyző neje Nagyvárad, Török Pálné magánzó Debrecen, Ambrus Géza tak. pénz. főkönyvelő és neje Földes, Papp Gyula gör. kath. lelkész és neje Debrecen, Columbi Paula Szt. Vince szerzetes nővér és kísérője Győr, Szabó Bertalan járásbíró és csal. Debrecen, Nagy Sándor táblabíró és öccse Budapest, Zs. Ferenc egyetemi tanár és csal. Debrecen, Zelig Szabolcs csal. Kolozsvár, Brandt Viktoré birtokos neje Budapest, Reich Józsefné keresk. H.-Bészörvény, Weinberger Gyuláné birt. Szentéy, Janits Dánielné föld. birt. és csal. Nagybacsanak, Szepő József és neje rektárlónok B. pest, Lippe József keresk. Debrecen, Kálmándi Mihály föld. birt. és neje Nagyszalonta.

Figyelem!

Nagyváradon Beöthy Ödön-u. 1. görög kath. templom mellett (bejárat a kapu alatt) kaphatók:

Szepességi lenvásznak

Finom cérna vásznak, Lapedő vásznak, Vászón és damast sztalneműek, Ágy-neműek beosztott és méteres lendamastból. Takács vászon és damast törülközők.

Törölk, szakajtók, himző vásznak, Blous vásznak, Tarka lenvásznak, Nyers vásznak, Házi vásznak, Sajt vászon.

Asztal és ágyneműekben a legújabb minták. Jutányos, szabott árak.

Helyi és megyei telefon 1163.

Az Osztálysorsjegyek új fő-elárusítója. A m. kir. szab. Osztálysors-játék igazgatósága a tegnapi napon az „Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaságot” főelárusítónak nevezte ki és a most következő XXXVII-ik sorsjátéktól kezdve a sorsjegyek nagybani és kicsinybani elárusításával megbízta. Mivel ezen sorsjegyek után állandóan nagy érdeklődés mutatkozik az „Ujvárosi takarékpénztár” (Nagyvárad, Szent László-tér 5. Telefon: 994) úgy a város, mint a megye területéről előjegyzéseket a sorsjegyek vételére — míg készlete tart — már most elfogad.

IRODALOM

A Társaság. A németek nagy ural kodójáról II. Vilmos császárról készült ked ves illusztrációk és a cs. és kir. 7. számú huszárrezred több tisztjének Sanyei József főhadnagy, festőművész által rajzolt portréi teszik érdekessé A Társaság e heti számát. Cikket a germán imperátorról Körmeny Viktor írt, míg novellát Pásztor József és Andorffy Mária tollából közöl az ujság. Zsoldos Benő folytatja Alexander Roberts Szedán című elbeszélésének fordítását, ver set pedig Lengyel István, Keblóvszky Lajos, Kovácsnay Erzsé és Angyal Emil írtak. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatvány számot ingyen küld a kiadóhivatal: Buda pest, Dunapalota szálló.

SZÍNHÁZ.

Megnyílik a színház. Tóth Elek, a színház h. igazgatója bejelentette a városnak, hogy a színház új személyzete szeptember 5 én nyitja meg a szezon. Első előadásul Mánás Miskát tűzték ki, amelyben az énekes együttes mutatkozik be. Első bemutató lesz a Schubert operette, Három a kisleány. A drámai anszambli Lyon Leában mutatkozik be. A próbák elsajén kezdődnek meg.

Mándoki Panni Marcovásár helyen. Mándoki Panni, a színház kitűnő tagja Marcovásár helyen egy házi hangversenyen lépett fel a napokban. Mint orcan jelentik, teljes sikere volt s úgy ünnepe ltek, mint tehetségéhez képest megérdemelték.

VIGADÓ mozgó-színház

Vasárnap
Éjjeli kaland
regény 3 felvonásban.

Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

APOLLÓ mozgó-színház

Vasárnap
Élő halott
dráma 4 felvonásban.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

URÁNIA mozgó-színház

Vasárnap
Nászutazás az esküvő előtt
vígjáték 3 felvonásban.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

NYILTTÉR

Kátránypapír

olcsó árban beszerezhető azonnali szállításra **Weisz József** Kolozsvári-u. 1. Telefon 723.

Ablak üvegezés

Tábla üveg

Kép keretezés

előnyös árakban beszerezhetők

Komlós Testvérek

azelőtt HELLER TESTVÉREK rt. nagykereskedésében Zöldfa u 13

Helyi és vidéki telefon 372. szám.

A szerkesztésért felelősen felelős.

DR. PAPP KÁROLY.

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítását megkezdjük, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad.
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsizó és igás szerszámok, kocsikulcs, lábvédők és szerszámok raktára.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010 000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

6. szám.

Valódi

aszfalt fedellemez

és jó minőségű
kátránypapír

kapható

Andrényi Károly és Fiaival.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11—53.

5.

Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbiszives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztarovecky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Szent László (Püspök gyógyfürdő) Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévvízforrások, víz hőfoka 42 C° csuz, kőszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrassvizzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérloje.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók, közönségét, hogy a legújabb rendszerű

„ fűzőedények,
„ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolftram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafőnyig.

Villamos motorek nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

		d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece	>	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó	>	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspöktúró	érk.	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

		d. e.	d. u.	d. u.	este
Püspökfürdő	ind.	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó	>	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece	>	11 21	3 47	7 33	9 46
Nagyvárad	érk.	11 31	3 57	7 43	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

		d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece	>	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	>	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő	érk.	10 33	3 03	5 23	9 08

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

		d. e.	d. e.	d. u.	este
Félix-fürdő	ind.	10 39	3 10	6 59	9 10
Rontó	>	10 46	3 17	7 06	9 17
V.-Velece	>	10 59	3 30	7 22	9 30
Nagyvárad	érk.	11 09	3 40	7 32	9 40

*-gal megjelölt vonatok csak vasárnap és ünnepnapokon közlekednek.

MODERN

üveg, vászon és bádoglemez

CIMTÁBLÁKAT

művészi kivitelben készít

KRAMMER

cimer és cimfestő

Nagyvárad, Kossuth L.-u. 16.

Helfy József

utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTHLAJOS-UTCA (Gyár-épület)

Telefon-szám: 51 Alapítástól 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzlet.

Uj gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkocsokban a legkiválóbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélművek, gépszijak, dohány, zsákzsinetek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokrócokban.

Kátrány és aszfalt lemez kapható!

EMIR arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámítás és sömör; továbbá izzadó-, fényes, zsíros-, atkás (mitesseres) arcra. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetfinomságu harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti üvegekért vállal felelősséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta növényi zsirokból van összeállítva, kitűnően habzik és teljesen lugmentes. Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 2 korona.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha tiszt a fehér arcot óhajt, úgy használjon

Alabástrom- arckenőcsőt

Egy tégly ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítok és 6 korona értékűek költségmentesen lesznek szállítva. ::

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL

gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és cosmetikai laboratoriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerárában Szacsavay-utca, a Vadász drogériában. és Farkas István Apolló drogériájában.

Szent László-nyomda, részvénytársaság Nagyvárad.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnők; főzőnők kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánházhhoz; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálásra; házmesternők; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány, mindenek és inasnak.

Egy urileány, ki beszél németül és franciául elvállal nőket és gyermekeket tanításra.

KERESNEK: Főzőnőt, takarítónőt és házmesternőt.

Bármilyen csekély adományt is köszönettel elfogad s mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

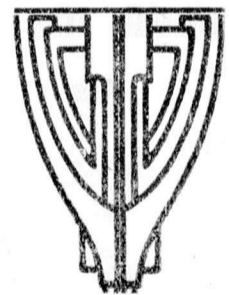
Hivatalos órák:

kedd, csütörtök, szombat d. u. 4-6-ig.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csátary József.)

A legrégebb fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindentől teljes raktárkészletet tart

* Kiadó Beöthy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r. t.-nél, Nagyvárad.